

Utvärderingsrapport nationalekonomi

UFN har utvärderat nationalekonomi. Utvärderingen har genomförts av UFN:s utskott för granskning av utbildning (UGU) IKS.

Rapporten baserar sig på sakkunnigyttranden och skriftliga underlag (självvärderingar inklusive bilagor från pedagogiskt arbete, matris över kurser/examensmål, och kurs- och utbildningsplaner).

De skriftliga underlagen har granskats av externa sakkunniga docent Lars Persson, Umeå universitet, och biträdande professor Linda Wårell, Luleå tekniska universitet.

Dialog med representanter för utbildningen inklusive ämnesföreträdare om utkast till utvärderingsrapport, har genomförts 2023-09-21.

1. Profil och utveckling

Utbildningens profil och kunskapsbidrag vid Högskolan Dalarna

Enligt självvärderingen väljer cirka 10 procent av studenterna på Ekonomiprogrammet, det vill säga 6 – 11 studenter årligen, nationalekonomi som huvudområde, vilket är i linje med det nationella och internationella genomsnittet. De flesta som väljer utgången i nationalekonomi verkar ha kommit fram till sitt val under utbildningens gång, snarare än att de sökt sig till Ekonomiprogrammet med ambitionen att bli nationalekonom.

Centrala delar i utbildningen på både kandidat- och magisternivå är att ge studenterna kunskap om vad samhällsekonomiska analyser är, de teorier och empiriska underlag som ligger till grund för den typen av analys, och att studenterna utvecklar förmågan att utföra empiriska analyser som kan användas som underlag för beslutsfattande inom både privat och offentlig verksamhet. Tillämpningarna inom kurserna bygger på personalens forskningsinriktningar och rör t ex miljö-, energi- och transportekonomi, reglering och styrning av offentlig verksamhet och finansiell ekonomi med tillhörande tillämpningar inom områdena företagsfinansiering, småföretagsfinansiering, hushållsfinansiering och makrofinans.

Utbildningen bedömer att arbetsmarknadsutsikterna för studenter med examen i nationalekonomi är goda. Exempel på arbetsmarknadsbehov är bristen på samhällsekonomisk analyskompetens och kompetens för utvärderingar i svensk offentlig förvaltning vilka påvisats i ett flertal utredningar under senare år. Även internationellt och inom Europa har denna typ av analys fått ökad uppmärksamhet.

Sakkunnigas kommentarer

Sakkunniga bedömer sammantaget att utbildningens relevans är hög. Detta exemplifieras med en bra och allmän grund med flera tillämpningar inriktade mot beslutsfattande i samband med samhällsekonomiska kalkyler vilka ger en bra koppling till yrkesliv. Den valda inriktningen med nyttokostnadsanalys bör vara positiv för studenternas framtida yrkesliv. En av de sakkunniga saknar dock i underlaget en tydlig anknytning till näringsliv/myndigheter i utbildningen; i vilken mån används verklighetsnära 'case' i undervisningen, och finns det möjlighet att göra praktik?

Sakkunniga menar vidare att det ofta är klokt för små ämnen att ha en tydlig profil och försöka hålla sig till den gällande såväl forskning som undervisning (särskilt på magisternivå). Därigenom även en liten ämnesgrupp en möjlighet att bli specialister inom ett område inom nationalekonomi. För att detta ska vara en framgångsrik strategi är det dock viktigt att ämnet är tydlig med inriktningen även vid nyrekryteringar. En av de sakkunniga noterar att nyanställningar inneburit att tillämpningarna inom kurserna förändrats. Tillämpningar mot miljö-, energi- och transportekonomi knyter tydligt an till den valda profilen, men den sakkunnige har svårare att se motiv till en rekrytering med kompetens mot finansiell ekonomi.

Avseende profilering resonerar en av de sakkunniga kring att erfarenhet från andra lärosäten pekar mot att det är svårt att attrahera många studenter med en tydlig profilering på programmet, men menar att profileringen ändå ska tydliggöras och marknadsföras. Vid andra lärosäten förekommer t ex allt oftare se kurser med mer informativa titlar än exempelvis "mikro och makro". Oberoende av eventuell profilering eller ej kan detta vara något att fundera på vid framtida revideringar. Mer informativa kurs titlar behöver inte nödvändigtvis handla om ytterligare profilering av program.

Utskottets kommentarer

- Utskottet instämmer med sakkunnig i att det är förnuftigt för små ämnen vid mindre lärosäten att ha en tydlig profil för att attrahera studenter och skapa en sammanhållen forskningsmiljö. Institutionen behöver beakta detta vid framtida rekryteringar.
- En av de sakkunniga frågar i vilken mån "verklighetsnära case" används i undervisningen, och om det finns möjlighet att göra praktik. Upparbetande av kontakter med avnämare kan vara en väg att stärka den profilering som beskrivs i självvärderingen. Vid dialog med representanter för NEK nämns t ex att alumner är verksamma vid Trafikverket. Ett ökat samarbete borde öppna möjligheter för att skapa praktiska inslag i undervisningen.

Omvärldsbevakning och utvecklingsarbete

Exempel på omvärldsbevakning som nämns i självvärderingen är besök på forskningskonferenser (något som ökat beroende på att många konferenser erbjudits online vilket gjort dem mer tillgängliga), att etablerade nätverk för Erasmus-utbyten ger insikt i andra lärosätens utbildningsutbud, och att återkommande kontakter med samhällsaktörer och förekomst av gästföreläsare ger inspel till utbildningens aktualitet.

Nationalekonomi genomför ingen systematisk extern granskning av examensarbeten, däremot återkommande handledare och examinatorer med huvudsaklig anställning vid andra lärosäten och forskningsinstitut.

I självvärderingen beskrivs verksamhetens möjligheter och utmaningar för den närmaste femårsperioden. Som styrkor nämns att utbildningen har en tydlig forskningsanknytning, att inriktningen för forskning och utbildning är relevant för praktisk verksamhet i offentlig förvaltning där efterfrågan på kompetens kan förväntas öka, att verksamheten utvecklats under lång tid och att personalen har lång och bred erfarenhet. Utbildningen har framtida möjligheter genom att studenterna förväntas ha en god arbetsmarknad med ett ökat behov av kompetenser där nationalekonomins kvantitativa nyttoanalyser kombineras med offentlig styrning och en global efterfrågan på kunskap om analys och att hantera/processa data.

Utmaningar för utbildningen anges handlar om att miljön är sårbar för personalbortfall då den består av relativt få lärare som behöver ha specialkunskaper inom olika områden och som redan idag inte själva kan bemanna alla kurser. Till detta kopplas begränsade forskningsmedel såväl interna som bristande framgång i att attrahera externa forskningsmedel, vilket i sin tur innebär svårigheter att attrahera kompetent personal.

Andra utmaningar är att grundutbildningen är beroende av den utvecklingen av ekonomiprogrammet och att de ekonomiska förutsättningarna för att utveckla verksamhet vid Högskolan Dalarna är osäkra. Ett generellt problem är också gymnasiestudenters bristande förkunskaper i matematik.

Sakkunnigas kommentarer

De sakkunniga uttrycker oro över det missnöje och den frustration signaleras i självvärderingen, och ser den utveckling som innebar att nationalekonomiinriktningen på ekonomiprogrammet avslutade som försvärande, inte minst med tanke på rekryteringen till den egna magisterutbildningen där det är fördelaktigt för studenterna att först introduceras i ekonomiämnena för att sedan kunna göra sitt inriktningsval.

Trots de problem som återges i självvärderingen gällande ändrade förutsättningar, inriktningar och kortsiktiga organisatoriska förändringar ser de dock potential för utveckling. För att tydligare marknadsföra nationalekonomiinriktningen på programmet (i syfte att öka antalet som väljer inriktningen) är ett förslag att närmare knyta avnämare, tex. Trafikverket och Transportstyrelsen, till programmet. Ett annat förslag är att utveckla ett närmare samarbete mellan nationalekonomi- och företagsekonomiämnena.

Framför allt behövs behöver stöd och resurser från central- och programnivå för att skapa förutsättningar för långsiktig utveckling i rätt riktning. De efterlyser en plan för utbildningen på medellång och lång sikt, exempelvis 5 respektive 10 år. Här skulle ingå mål när det gäller antal studenter, söktryck, samt kompetensförsörjning. I sammanhanget är det även önskvärt med någon funktion med ett mer övergripande pedagogiskt ansvar för utvärderingar, uppföljningar och planering, eventuellt inklusive ansvar för även pedagogisk meritering och löpande kompetensutveckling.

Utskottets kommentarer

- IKS behöver upprätta en plan för ämnets framtida roll som adresserar utveckling/profilering och långsiktig stabilitet. Utvecklingen av NEK vid HDA är till stor del avhängig utvecklingen av Ekonomiprogrammet där huvuddelen av studentbasen finns. NEK är en nödvändig ingrediens i programmet för att studenter ska kunna erhålla examen med förledet Ekonomie och därmed för övergångsmöjligheter till högre nivåer vid andra lärosäten. En viktig del av NEK:s utvecklingsmöjligheter ligger därför i Ekonomiprogrammets upplägg och att institutionen tar ansvar för att säkerställa en god kommunikation inom ekonomiprogrammet.

2. Förutsättningar för utbildningen

Namn	Akademisk titel Ämne /yrkesexamen	Befattning	Anställningens tidsbegränsning	Anställning omfattning % av heltid	Undervisning i utbildningen % av heltid	Forskning Omfattning i % av heltid	Högskole- pedagogisk utbildning omfattning i hp
Catia Cialani	Fil dr nationalekonomi	Docent	Tills vidare	100 %	25 %	20 %	30
Reza Mortazavi	Fil dr nationalekonomi	Docent	Tills vidare	100 %	25 %	25 %	24,5
Lena Nerhagen	Fil dr nationalekonomi	Lektor	Tills vidare	100 %	10 %	50 %	15
Alemu Chala	Fil dr nationalekonomi	Adjunkt	Tidsbegränsad (Tills vidare sedan Augusti 2022)	100 %	70%	15 %	0
Patrik Arousell	Lic infrastruktur och regional planering	Adjunkt	Tills vidare	50 %	2%	-	15
Mats Gezelius	Magister i nationalekonomi	Adjunkt	Tidsbegränsad	50 %	50 %	0 %	0
Cecilia Hammarlund	Fil dr nationalekonomi	Adjunkt	Tidsbegränsad	10 %	10 %	0 %	15
Anna Klerby	Magister i nationalekonomi	Adjunkt/ Avdelningschef	Tills vidare	50 %/100%	-	-	15
Åsa Grek	Doktorand i mikrodata	doktorand	Tidsbegränsad	100%	delvis mammaledig, sjukskriven	20%	15
Jonas Nordström	Fil dr nationalekonomi	Gästprofessor	Tidsbegränsad	10 %	2 %	5 %	15

Undervisande lärare i nationalekonomi på grundnivå.

Namn/ födelseår	Akademisk titel Ämne /yrkesexamen	Befattning	Anställningens tidsbegränsning	Anställning omfattning % av heltid	Undervisning i utbildningen % av heltid	Forskning Omfattning i % av heltid	Högskole- pedagogisk utbildning omfattning i hp
Catia Cialani	Fil dr nationalekonomi	Docent	Tills vidare	100 %	20 %	20 %	30

Reza Mortazavi	Fil dr nationalekonomi	Docent	Tills vidare	100 %	20 %	25 %	24,5
Lena Nerhagen	Fil dr nationalekonomi	Lektor	Tills vidare	100 %	20 %	50 %	15
Alemu Chala	Fil dr nationalekonomi	Adjunkt	Tidsbegränsad	100 %	15 %	15 %	0
Jonas Nordström	Fil dr nationalekonomi	Gästprofessor	Tidsbegränsad	10 %		5 %	15

Undervisande lärare i nationalekonomi på avancerad nivå.

Självvärderingen beskriver lärarpersonalens olika kompetensområden. I den forskning som bedrivs inom ämnet är miljöfrågor en central del såsom energifrågor och cirkulär ekonomi kopplade till offentligt beslutsfattande och användningen av samhällsekonomisk konsekvensanalys, och kvantitativ metod med en rad tillämpningar inom olika transport, energi, miljö och turism. En disputerad adjunkt är främst inriktad på finansiell ekonomi.

Gästprofessorn har sin huvudsakliga verksamhet vid Lunds universitet men även knuten till Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala. Han bidrar till kvalitetsarbetet genom att säkerställa att innehåll och krav i kurser motsvarar de som gäller vid större universitet, och bidrar också till att utveckla forskningsansökningar om externa forskningsmedel och med handledning av doktorander. Kurser som inte kunnat bemannas av ämnets egen personal har enligt självvärderingen genomförts av externa lärare. Exempel är Magnus Arnek, analysstrateg på Försäkringskassan med erfarenhet från arbete i statliga utredningar, och Cecilia Hammarlund från Lunds universitet.

Ytterligare kommentarer i självvärderingen angående utbildningens förutsättningar är bland annat att ämnet har bytt avdelningschef fem gånger sedan 2021, vilket lett till en stor osäkerhet för personalen. I självvärderingen lyfts också att studentstödet till icke-svenskspråkiga studenter är eftersatt på Högskolan Dalarna. Ett utvecklingsarbete pågår dock om än i långsam takt med oklar deadline.

Sakkunnigas kommentarer

Sakkunniga bedömer att den personalstyrka som beskrivs i underlaget har god vetenskaplig kompetens och använder exempel från sin forskning i undervisningen vilket är positivt. De noterar vidare att övervägande del av personalen har högskolepedagogisk utbildning i den omfattning som normalt krävs.

Kompetensdjup anses tillfredsställande i förhållande till utbildningens nuvarande omfattning. De sakkunniga noterar dock att personalstyrkan är liten, vilket innebär en sårbarhet vid personalbortfall. Här anges även att de inte själva bemannar alla kurser idag, vilket framförallt är ett problem på avancerad nivå. Att erhålla mer forskningsfinansiering bör fortsatt vara ett uttalat mål, men i ett läge då mer forskningsfinansiering erhålls blir det samtidigt svårt att genomföra det utbildningsuppdrag som finns i programmet. Det är bra med en gästprofessor, men omfattningen är tyvärr ytterst begränsad och professorsresurs motsvarande heltid vore önskvärt. En uttalad strategi för kompetensförsörjning på exempelvis 5 och 10 års sikt är nödvändig, liksom eventuellt nyrekryteringar och kompetensutveckling bland redan anställda. En av de sakkunniga menar att

det nästan är omöjligt för ett litet ämne att ha hög kompetens i alla områden (bredd), och anser därför att det är viktigare för ett mindre ämne att satsa på kompetensdjup. Dessa lärare kan undervisa i nationalekonomi på grundnivå även i kurser som faller utanför personens forskningsinriktning.

Sakkunniga menar vidare att handledarkapacitet och -kompetens på grundnivå är tillfredsställande givet den omfattning av examensarbeten som genomförs idag, och om adjunkter räknas med. På magisternivå är handledningskapaciteten mer begränsad då lämplig nivå är lektor/docent och högre. Med tanke på det begränsade antalet studenter på denna nivå kan nog handledning hanteras i nuläget, men över tid behöver sårbarheten minskas. En av de sakkunniga noterar att ett par externa personer är med och handleder uppsatser. Här är det viktigt att ämnet har det övergripande ansvaret då det ibland kan vara svårt för externa personer att hålla koll på de examensmål som är viktiga för ett vetenskapligt arbete.

Sakkunniga bedömer forskningsmiljön och -aktiviteten är god. Antalet publikationer är relativt stort givet att många av de som forskar även undervisar i relativt stor omfattning. Givet utbildningens allmänna inriktning vore det dock önskvärt med publikationer även i mer allmänt inriktade (nationalekonomi) tidskrifter. Nuvarande publikationer är framförallt i tidskrifter med mer profilerad och tillämpad inriktning.

De sakkunniga finner det oroväckande att arbetsbördan kopplat till organisatoriska förändringar vid högskolan påverkat ämnet i den utsträckning som beskrivs.

Utskottets kommentarer

- Personalstyrkan som beskrivs i underlaget har god vetenskaplig/pedagogisk kompetens. Kärnan av lärare är dock liten och därmed sårbar för förändringar. Framförallt är utbildningen på avancerad nivå sårbar då den upprätthålls av få lärare med relativt lite tid i undervisning och av externa konsulter. Inte minst behöver handledarkapaciteten förstärkas då denna snabbt kan utarmas ytterligare om t ex mer externa forskningsmedel erhålls.

3. Utbildningens genomförande

Utbildningens upplägg och fördjupning mot examensmålen

Till sakkunnigas underlag har bilagts utbildnings- och kursplaner vilka beskriver utbildningarnas upplägg. Självvärderingen kommenterar relationen mellan nationella mål och utbildningsmål med att respektive utbildningsplans lokala mål är en syntes av de nationella målen med förtydliganden i relation till ämnets karaktär och eventuell vald inriktning. För att skapa en utbildning med ett visst fokus innehållsmässigt är det rimligtvis nödvändigt med lokala utbildningsmål.

Självvärderingen uppmärksammar i sammanhanget att examensmålet “visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper” är svårtolkat. I och med lärosätets generella samverkansuppdrag kan begreppet “olika grupper” tolkas som att inte enbart innebära studentkollegor utan bör kunna syfta till samverkansparter och samhällsaktörer i stort vilket innebär att målet är ospecifikt.

I självvärderingen anges att en lärare är examinator för samtliga kurser vilket syftar till att säkerställa att det finns en lämplig progression mellan kurserna, samt att studenter som har synpunkter på examinationer ska kunna vända sig till en oberoende part. Denna examinator har således inget eget ansvar för kurser där den är såväl kursansvarig, huvudlärare som examinator.

Enligt självvärderingen har studenter på kandidatnivå svårast att uppnå målen för uppsatsarbetet, att skriva en akademisk text och att välja och utföra de kvantitativa analyser som krävs. Det uppfattas inte vara strukturer i utbildningens upplägg och genomförande som motverkar deras möjligheter att utveckla de här förmågorna, utan orsaker till detta uppfattas vara att studenterna generellt sett har svaga kunskaper med sig när de kommer till Högskolan, vilket gör att trösklarna blir högre under högskoleutbildningen.

I förhållande till kandidatprogrammet är studentgruppen på magisterprogrammet mer heterogen. Studenterna har ofta grundutbildning från andra länder än Sverige, och det verkar vara stora skillnader i krav på vetenskaplighet, ett kritiskt förhållningssätt och förmågan att skriva akademiskt, där studenterna tyvärr har en genomsnittligt sämre förmåga än studenter med svensk grundutbildning i bagaget. En del av de utländska studenterna har inte heller kunskaper i skriftlig engelska.

I självvärderingen framhålls en oroande utveckling där studenter på båda nivåer visar ökande brist på nyfikenhet, drivkraft och vilja att lära sig mer, samt även brist på intresse för ett kritiskt förhållningssätt.

	Grundnivå	Avancerad nivå
Antal kurstillfällen/år	20 (1/år, förutom 1 distanskurs som ges både VT och HT)	7 (1/år)
Varav antal programkurser	7	7

Kurstillfällen (HT2021/VT2022).

År 1 (2020)	Grundnivå	Avancerad	Totalt
Helårsstudenter	78,64	5,96	84,61
Helårsprestationer	54,65	2,55	57,20
Prestationsgrad %	69,5 %	42,8 %	67,6 %
År 2 (2021)	Grundnivå	Avancerad	Totalt
Helårsstudenter	88,70	9,04	97,74
Helårsprestationer	56,43	7,20	63,63
Prestationsgrad %	63,6 %	79,6 %	65,1 %

Kurstillfällen (HT2021/VT2022).

	2020	2021	2022
Kandidatexamina	5	4	6
Magisterexamina	-	3	4

Kurstillfällen (HT2021/VT2022).

Sakkunnigas kommentarer

Sakkunniga bedömer att det finns en tydlig progression i utbildningarna mot kandidat- och magisterexamen. När det gäller de specifika kurser som valts för granskning är struktur, innehåll och examination länkade till lärandemålen. Progressionen från grundkurser till avancerade kurser avspeglas i ökad grad av värderingsförmåga och förhållningssätt. På inledande kurser/nivå är fokus på kunskap och förståelse med utgångspunkt i allmänna och vedertagna nationalekonomiska teorier och metoder. Examinationen är salstentamen vilket normalt betyder tonvikt på kunskapskontroll och generell förståelse av kursinnehåll. På högre nivåer är det större inslag av analys, självständigt arbete, tillämpning, förmåga att dra egna slutsatser, koppling till aktuell forskning, etc. Examinationen är i större utsträckning i form av inlämningsuppgifter, rapporter och uppsatser. Sammantaget förefaller progressionen vara rimlig och spegla kunskapsmål.

En av de sakkunniga menar att det ibland dock är svårt att avgöra vilka examensmål som berörs i olika kurser eftersom lärandemålen i vissa fall är formulerade mer utifrån innehåll. Ett förslag är att kursplanerna justeras så att lärandemål anges enligt *Kunskap och förståelse, Färdighet och förmåga, Värderingsförmåga och förhållningssätt*. Om lärandemål i enskilda kursplaner omformuleras på detta sätt blir det tydligare för ansvarig lärare samt examinator att avgöra vilka examensmål som examineras i respektive kurs. Det blir även tydligare att se koppling mellan mål, innehåll och examination, dvs. länkningen blir direkt tydlig i kursplanen.

En av de sakkunniga menar att det är förvirrande att ha lokala examensmål (programmål) som helt eller delvis överlappar de nationella examensmålen, och anser det bättre att lokala mål minimeras till att enbart komplettera de nationella med att exempelvis ange något inriktningsspecifikt mål.

En av de sakkunniga kommenterar att ämnet valt att endast ha en medarbetare som examinator för samtliga kurser, och menar att det är bättre att ansvarig lärare är examinator i den kurs som de undervisar i (i den mån det går) eftersom det oftast är den personen som har koll på kursmålen och hur de uppfylls givet de examinationsuppgifter som finns.

Nämndens kommentarer

- Utskottet instämmer med sakkunniga i att utbildningens innehåll och fördjupning åskådliggörs i kursplaner och motsvarar nationell standard.

- En analys av genomströmningen behöver göras. Finns t ex kopplingar mellan Ekonomiprogrammets upplägg och den relativt låga genomströmningen i kurser på grundnivå.
- Vad gäller sakkunnigas övriga påpekanden om hur lärandemål i kursplaner ska struktureras, om program mål och om upplägget med en examinator, rekommenderar utskottet att NEK överväger dessa frågor men ger inga rekommendationer.

Utveckling av vetenskaplig kompetens och examensarbete

Studiehandledningen för examensarbetskurserna på kandidat och magisternivå har bilagts underlagen. Kursens upplägg beskrivs också i självvärderingen och där presenteras även matris över succesivt mer avancerade skriftliga uppgifter genom utbildningarna mot kandidat- och magisterexamen.

I självvärderingen påpekas att utbildningen innefattar en omfattande andel kvantitativa metoder och övningar samtidigt som det är dessa delar som studenterna har mest svårigheter med under utbildningen. Studenter har även meddelat att de efter utbildningen insett att de hade haft nytta av ännu mer kunskap och övning i kvantitativa metoder under utbildningen. Några aktiva förändringar av upplägget utifrån denna återkoppling har ännu inte genomförts, men det är noterat inför framtida revideringar.

Sakkunnigas kommentarer

Studenterna får flera tillfällen att arbeta med inlämningsuppgifter, rapporter samt kortare ”uppsatser” som på ett bra sätt kan förbereda studenterna för examensarbete. Detta är med andra ord något som ämnet har reflekterat över och det är positivt att man har lagt in fler av dessa moment. Det finns även inslag av vetenskaplig granskning och krav på litteratursök och läsning. Sammantaget ges möjlighet till tillräcklig förberedelse.

En av de sakkunniga ger tips om att tänka på olika färdigheter och att examinera dessa i olika kurser. T ex att inlämningen i en kurs fokuserar på referenshantering, dvs. att i den kursen vara noggrann med just denna färdighet och framförallt inte godkänna en inlämningsuppgift/rapport förrän referenshanteringen är godkänd. Efter denna kurs ska studenterna förväntas kunna referenshantering och därmed att inga inlämningsuppgifter/rapporter godkänns utan att detta är enligt de krav som finns. Ytterligare kurser kan fokusera på andra färdigheter, exempelvis muntlig förmåga och opposition. På detta sätt blir det tydligt vilka kurser som examinerar olika färdigheter som är viktiga att ha med sig inför examensarbetet. Detta är även ett sätt för lärare att ”bygga vidare” på det som studenterna redan ska ha lärt sig och därmed förväntas kunna.

Sakkunniga finner att upplägg, handledning och examination av examensarbetskursen verkar vara adekvat. Den bifogade studiehandledningen för uppsatserna är tydlig och det framgår vad studenterna behöver göra för att uppnå målen av examensarbetskurserna. Gällande examination är det dock oklart från underlaget om det är enbart examinator som anger betyg för uppsatsen, eller sker detta i samråd med handledare till uppsatsen.

Gällande upplägget av kurserna noterar en av de sakkunniga att det endast är interim- och slutseminariet som är obligatoriska, men att de två workshops som även erbjuds inte är obligatoriska. Om ämnet upplever att studenterna har svårt att nå målen för uppsatskursen kan det möjligen behövs fler obligatoriska seminarier som behandlar olika delar av uppsatsarbetet, exempelvis ett obligatoriskt seminarium som fokuserar på litteraturöversikt, och ett som fokuserar på teori/metod.

Utskottets kommentarer

- Utskottet rekommenderar att en översyn genomförs av hur vetenskaplig metodologi implementeras i kurserna i NEK och förbereder inför examensarbetet. Detta är en fråga för både ämnet och Ekonomiprogrammet. T ex är kursen vetenskap och metod I innehållsligt tydligt FEK vilket får konsekvenser för NEK. FEK har också en metodkurs 2 men inte NEK, och det behöver övervägas vad som missas och om det finns anledning att införa ytterligare metodinslag inom NEK.
- Utskottet instämmer med de sakkunniga i att upplägget av examensarbetskursen är väl genomtänkt och att denna ger bra förutsättningar för studenterna. Dock framhålls i självvärderingen att en av de examensmål som studenterna har svårast att uppnå handlar om akademiskt skrivande och att utföra analyser. En möjlighet till utveckling skulle kunna vara att införa en motsvarande B-uppsats för att ge studenterna möjlighet att ytterligare träna dessa färdigheter inför examensarbetet. Även detta är en fråga som rör upplägget av Ekonomiprogrammet.

Studentinflytande

Enligt självvärderingen utvärderas de enskilda kurserna av kursansvarig genom att studenterna ombeds besvara ett frågeformulär, vanligtvis online i plattformen Learn, men det görs också i pappersform i slutet av kursen. Enkäten är den standardundersökning som skapats av universitetet. Varje lärare kan ändra genom att lägga till ytterligare frågor i frågeformuläret om det behövs. När undersökningstiden är stängd laddar varje lärare ner svaren från Learn och skriver en sammanfattning av resultatet av undersökningen.

Flera av lärarna ber också om återkoppling från studenterna under kursens gång. Diskussioner och frågor i klassrummet ger läraren viktig information om hur studenterna har förstått ämnet och i vilken grad de har tagit till sig kunskap.

Sakkunnigas kommentarer

Sakkunniga noterar att studenterna kan lämna återkoppling via utvärderingar på varje enskild kurs. Det framgår att ett standardformulär används men det är dock oklart i vilken utsträckning enskilda lärare/kursansvariga modifierar dessa utifrån kursspecifika behov. Det är även oklart i vilken omfattning studenternas återkoppling och förslag faktiskt får genomslag i revideringar av kurser och program. Med tanke på de problem som återges gällande ändrade organisatoriska förutsättningar och profiler på program vore det intressant att veta hur studenterna upplever/har upplevt detta. Det är också oklart om programråd genomförs, där studenter har möjlighet att delta och diskutera undervisningen, men även utbildningens upplägg och genomförande.

Nämndens kommentarer

- Kursvärderingar genomförs enligt lagstadgad nivå. Det är dock oklart i vilken mån dessa och andra studentsynpunkter insamlade via kurs- och/eller programråd hanteras och får genomslag i utvecklingsarbetet. Utskottet rekommenderar att IKS framgent följer upp hur studentinflytande operationaliseras inom NEK.

Internationalisering

Enligt självvärderingen är större delen av litteraturen på engelska vilket innebär att exempel hämtas från olika delar av världen. Dock handlar nationalekonomi övervägande om de förhållanden som råder i västvärldens ekonomier, men den heterogena blandningen av studenter innebär att det i såväl inlämningsuppgifter med tillhörande seminarier som i klassrumssamtal beskrivs och diskuteras hur det ser ut i olika länder. Internationella jämförelser görs i både metod- och tillämpade kurser och fokus läggs på att analysera hur nationella och internationella förhållanden kan göra skillnad mellan det som den ekonomiska teorin predikterar och det som sker i praktiken och som framkommer i empiriska studier

Miljön tränar även studenterna i att umgås i en interkulturell miljö genom ett flertal Erasmus-avtal, lärare på besök, gäst doktorand och praktikanter via Erasmus, varav två studenter under 2022. De svenska studenterna åker dock i låg grad i väg på Erasmus-utbyte.

Sakkunnigas kommentarer

Sakkunniga noterar att utbildningen förefaller ha en stor andel internationella studenter vilket naturligt bidrar till andra perspektiv och förutsättningar. Ämnet nationalekonomi är i sig ett ämne som beaktar knappa resurser och därmed finns en naturlig koppling till hållbar utveckling och de globala hållbarhetsmålen. Efter genomgången utbildning verkar studenterna vara väl rustade att analysera och förstå internationella förutsättningar, utmaningar och skillnader med utgångspunkt i nationalekonomiska teorier. Detta uppnås via internationell litteratur och frågeställningar. Den stora andelen internationella studenter på avancerad nivå skapar ytterligare förutsättningar för individuella arbeten och diskussioner med internationell koppling.

Utskottets kommentarer

- Utskottet instämmer med de sakkunniga i att internationella perspektiv väl tillgodoses i utbildningen.

5. Sakkunnigas sammanfattning**Styrkor**

- Utbildningen förbereder studenterna för yrkeslivet inte minst genom valet av inriktning mot kvantitativa metoder samt samhällsekonomiska kalkyler riktade mot offentlig verksamhet där delar är tydligt tillämpade med fokus på beslutsfattande.
- Att stor del av undervisande personal är aktiv både i forskning och utbildning – att det finns en tydlig forskningsanknytning i ämnets kurser.
- Utbildningen har ett gediget kursprogram med utgångspunkt i vedertagen ekonomisk

teori.

- Internationell rekrytering ger möjlighet till internationella tillämpningar och diskussioner.

Svagheter

- Det saknas tydlig och långsiktig vision och mission för ämnet och programmet.
- En otydlig koppling till hur näringsliv/myndigheter integreras i utbildningen. Att kopplingen finns är uppenbar givet inriktningen, men syns inte som inslag i kurser.
- Ämnesgruppen är liten och därmed sårbar.
- Att en person är examinator för alla kurser. Det vore att föredra att ansvarig lärare är examinator och att kursplaner istället justeras för att säkerställa konstruktiv länkning.
- Risk för svagt studentunderlag som kan speglas i svaga förkunskaper och låg genomströmning.

Utvecklingsmöjligheter

- Öka grad av inslag från näringsliv/myndigheter/offentliga verksamheter i kurser både för att stärka inriktningens relevans, men även för att göra studenterna attraktiva på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.
- Marknadsföra inriktningen på ekonomprogrammet för att öka antal som väljer och slutför nationalekonomiinriktningen.
- Utveckla en långsiktig strategi för kompetensförsörjning.
- Institutionen behöver skapa långsiktiga, förutsägbara och stabila förutsättningar för att kunna planera verksamheten långsiktigt. Viktigt att klargöra ämnets roll och betydelse för högskolan och ekonomprogrammet så att även studenter ser och värdesätter det.
- Rekrytera professor, eller docent med potential att meriteras till professor inom fem år. Viktigt att denne blir del av utbildning och forskning vid högskolan.
- Inrätta en funktion med ett mer övergripande pedagogiskt ansvar för utvärderingar, uppföljningar och planering. I detta ryms även eventuell pedagogisk meritering och löpande kompetensutveckling.
- Nationellt och internationellt diskuteras frågor relaterat till ”big data” och AI inom ämnet. Detta är något som bör beaktas i kommande strategier och utbildningsplaner. Högskolan har ett bra utgångsläge för detta med tillämpade och tydligt kvantitativa inslag.

Sårbarhet för förändringar

- De osäkerheter som har varit för ämnet under de senaste åren både med tanke på att inriktningen försvann som en del av ekonomprogrammet, samt byte av avdelningschef upprepade gånger.
- Att det uppfattas som att studentunderlaget har sämre förkunskaper både i vetenskapligt skrivande och i kvantitativa metoder. Är detta något som HD jobbar aktivt med och analyserar orsaker till?
- Mycket sårbar om ämnet tappar någon docent/lektor.

- I ett scenario med vikande studentunderlag (söktryck) och alltför små studentgrupper kan det vara utmanande att upprätthålla en bra lärandemiljö. Då studentgrupperna är relativt små och internationella är utbildningen sårbar för minskat söktryck. Relaterat till detta är även förutsättningarna för snabba visumansökningar och andra praktiska faktorer.